

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับแต่ประเทศไทยได้มีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจนถึงพ.ศ.2542 การใช้พลังงานในประเทศมีแนวโน้มสูงมากขึ้น ตามมาตรฐานการดำเนินชีวิตและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป(สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ, 2542: 1) ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มีวัสดุก่อสร้างใหม่ๆออกมาสู่ตลาดหลายรูปแบบ จึงทำให้สถาปนิกผู้ออกแบบสร้างสถาปัตยกรรมรูปร่างแปลกตาออกมาเป็นจำนวนมากด้วยเหตุผลที่ว่าวัสดุสมัยใหม่ให้อิสรระในการออกแบบ และมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำให้อาคารน่าอยู่และสบายขึ้นนั้น พฤติกรรมการอยู่อาศัยในบ้านจึงพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น

การใช้พลังงานในที่อยู่อาศัย(รวมถึงธุรกิจการค้า)คิดเป็น 24.6% ของการใช้พลังงานทั้งหมดในประเทศ(ศูนย์สารสนเทศการอนุรักษ์พลังงาน, www.thaienergy.net, 5/9/2544) นับเป็นปริมาณที่ไม่น้อยเลยทีเดียวและพลังงานไฟฟ้าของที่อยู่อาศัยใช้ไปในการทำความเย็น ซึ่งเป็นปริมาณที่สูงมากกว่าการใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อกิจกรรมอื่น(สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ,2542:1) และแหล่งพลังงานที่ใช้ผลิตกระแสไฟฟ้าส่วนใหญ่ในประเทศจะเป็นพลังงานประเภทมืออยู่จำกัด คือ น้ำมัน ถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ ส่วนแหล่งพลังงานหมุนเวียนนั้นมีสัดส่วนที่น้อยมาก(สุมาลี ประทุมพันธ์,2536:50) และจากความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นในระดับ 1,000 เมกะวัตต์ต่อปีหมายความว่ากรไฟฟ้าฝ่ายผลิตจะต้องสร้างโรงไฟฟ้าใหม่ขนาดโรงไฟฟ้าแม่เมาะที่มีกำลังผลิต 300 เมกะวัตต์ประมาณ 3-4 โรงทุกปี ซึ่งปัญหาที่ตามมา ก็คือ ข้อจำกัดทางด้านแหล่งเชื้อเพลิงต่างๆ ผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมและการยอมรับจากประชาชน(สุมาลี ประทุมพันธ์,2536:61)

ดังนั้นคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับกลุ่ม บริษัท แพลน จึงมีแนวความคิดที่จะออกแบบบ้านประหยัดพลังงาน โดยพึ่งพาธรรมชาติให้มากที่สุดเพื่อลดอัตราการใช้พลังงานในบ้านเสนอต่อกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ(สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ, 2542) โดยมีแนวความคิดที่ใช้ในการออกแบบบ้านทั้ง 4 แบบ ซึ่งเป็นแบบบ้านที่คำนึงถึงการหลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีที่สิ้นเปลืองพลังงาน โดยผสมผสานกับการพึ่งพาธรรมชาติมากที่สุด เพื่อช่วยลดอัตราการใช้พลังงานภายในบ้าน

โนบ้าน โดยออกแบบให้เหมาะสมสำหรับการปลุกในส่วนภูมิภาคเป็นหลัก เน้นการใช้เทคนิคการ ออกแบบระบายความร้อนการเลือกใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติการนำความร้อนที่เหมาะสมเป็นแนวทาง หลัก รวมทั้งสามารถจัดหาวัสดุก่อสร้างได้ง่าย เทคนิคการก่อสร้างไม่ซับซ้อนบำรุงรักษาง่าย(สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ,2542) เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งของการนำไปปฏิบัติหรือ ประยุกต์ใช้งานเพื่อการประหยัดพลังงาน ลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสภาพแวดล้อม ของที่อยู่อาศัยและชุมชนให้น่าอยู่ ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีในที่สุด(สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ,2542)

จากที่กล่าวมาข้างต้น โครงการดังกล่าวเป็น โครงการที่เป็นประโยชน์ทั้งกับประเทศชาติ ใน ด้านที่ไม่สร้างภาระในการจัดหาพลังงานและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม(การไฟฟ้านครหลวง, 2543) ทั้งยังเป็นการช่วยยืดอายุของแหล่งพลังงานธรรมชาติและช่วยลดความต้องการในการตั้งน้ำมันเข้า ประเทศและประโยชน์กับประชาชนผู้ที่จะสร้างที่อยู่อาศัยเป็นบ้านประหยัดพลังงานที่จะลดภาระ ค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลังซึ่งมักจะเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายเพื่อให้บ้านเป็นที่พัก พึ่งพิงใจและการอย่างแท้จริงนั่นคือ ค่าไฟจากเครื่องอำนวยความสะดวกหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าที่จะต้องเพิ่มขึ้นตามจำนวนขนาดและความถี่ในการใช้(การไฟฟ้านครหลวง,2543)ประกอบกับราคาน้ำมันที่แพงขึ้นทำให้ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าสูงตามไปด้วยและหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ราคาค่าไฟฟ้าต้องสูง ขึ้นตาม

โครงการบ้านประหยัดพลังงานจะประสบความสำเร็จไปไม่ได้ ถ้าไม่ให้ความสำคัญเรื่อง ของการตลาด ที่ต้องเข้าใจถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภค ต้องเข้าใจถึงความพึงพอใจของผู้ บริโภคในทุกแง่มุม รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคและจากการ เข้าใจดังกล่าวอย่างถูกต้อง จึงจะสามารถนำมาแปลงความได้ถูกต้องว่าควรจะมีผลิตภัณฑ์อะไร รูปร่างอย่างไร และคุณภาพราคาขนาดไหน จึงจะสามารถเป็นสินค้าที่เสนอแล้วผู้บริโภคเกิดความ ต้องการและการตัดสินใจซื้อ ระบบการผลิตและการดำเนินงานอื่นๆจึงมีความสำคัญเป็นรองกว่า การตลาด และอาจจะต้องปรับปรุงให้สามารถทำการผลิตสินค้าที่เมื่อผลิตออกมาแล้วขายได้เท่านั้น การตลาดจึงมีความสำคัญเป็นลำดับแรกเสมอ(ธงชัย สันติวงศ์,2539:6)

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพสังคม เศรษฐกิจ กระบวนการตัดสินใจและพฤติกรรมของผู้สนใจบ้าน ประหยัดพลังงานในปัจจุบัน
2. เพื่อเป็นประโยชน์ด้านการตลาดและการพัฒนาที่อยู่อาศัยประเภทบ้านประหยัด -

พลังงานในอนาคต

1.3 นิยามศัพท์

บ้านประหยัดพลังงาน ในที่นี้หมายถึง บ้านที่มีการใช้พลังงานน้อย มีการออกแบบโดยคำนึงถึงการพึ่งพาและใช้ประโยชน์จากธรรมชาติมากที่สุดโดยที่ยังคงคุณภาพชีวิตที่ดี

พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดหาให้ได้มาและการใช้สินค้าและบริการ รวมถึงกระบวนการตัดสินใจซึ่งมีมาอยู่ก่อนแล้ว และมีส่วนในการกำหนดให้มีการกระทำความดังกล่าว(James A. Engel et al.,1968:5 อ้างถึงใน ชงชัย สันติวงษ์,2539:29)

รายได้สูง หมายถึงผู้ที่มีรายได้ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป(จากตารางที่ ข.2)

การศึกษาสูง หมายถึง ผู้ที่มีการศึกษาดั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

1.4 สมมติฐาน

1. บ้านประหยัดพลังงานเป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ดังนั้นผู้ที่ให้ความสนใจในระยะเริ่มแรกในประเทศไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่น่าจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง
2. บ้านประหยัดพลังงานเป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ดังนั้นผู้ที่ให้ความสนใจในระยะเริ่มแรกในประเทศไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่น่าจะเป็นผู้ที่มีรายได้สูง

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

เนื่องจากการศึกษารุ่นนี้ กลุ่มประชากร คือ ผู้ให้ความสนใจที่จะสร้างบ้านประหยัดพลังงานนั้นไม่ได้มีการรวบรวมรายชื่อไว้ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงใช้กลุ่มประชากรมาจากผู้ที่ให้ความสนใจที่จะสร้างบ้านประหยัดพลังงานโดยซื้อแบบบ้านประหยัดพลังงานจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ และเนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย

ทำให้สามารถรวบรวมข้อมูลรายชื่อของผู้ที่ซื้อแบบบ้านประหยัดพลังงานได้มากที่สุดเท่าที่เวลาเอื้ออำนวยในช่วงระหว่างเดือน กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ.2543 ซึ่งมีจำนวน 4,507 ราย

บ้านประหยัดพลังงานที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือบ้านที่เน้นการใช้ระบบธรรมชาติ ซึ่งคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ กลุ่มบริษัท แพลน ได้ออกแบบเสนอต่อกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ จำนวน 4 แบบ ซึ่งเป็นแบบบ้านที่คำนึงถึงการหลีกเลี่ยงการใช้เทคโนโลยีที่สิ้นเปลืองพลังงาน โดยผสมผสานกับการพึ่งพาธรรมชาติมากที่สุด เพื่อช่วยลดอัตราการใช้พลังงานภายในบ้าน โดยออกแบบให้เหมาะสมสำหรับการปลูกในส่วนภูมิภาคเป็นหลัก เน้นการใช้เทคนิคการออกแบบระบายความร้อนการเลือกใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติการนำความร้อนที่เหมาะสมเป็นแนวทางหลัก รวมทั้งสามารถจัดหาวัสดุก่อสร้างได้ง่าย เทคนิคการก่อสร้างไม่ซับซ้อน บำรุงรักษาง่าย โดยแต่ละแบบมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ, 2542)

แบบบ้าน	งบประมาณค่าก่อสร้างบาท	พื้นที่ใช้สอยตร.ม.	ลักษณะการใช้สอยพื้นที่อาคาร					
			ห้องนอน	ห้องน้ำ	นั่งเล่น/อนก-ประสงค์	อาหาร	ห้องครัว	เก็บของ
แบบที่ 1	800,000-1,000,000	80-100	1 ห้อง	1 ห้อง	1 ห้อง	1 ห้อง	1 ห้อง	1 ห้อง
แบบที่ 2	1,000,000-1,200,000	100-120	2 ห้อง	2 ห้อง	2 ห้อง	1 ห้อง	1 ห้อง	1 ห้อง
แบบที่ 3	1,200,000-1,500,000	120-150	3 ห้อง	2 ห้อง	2 ห้อง	1 ห้อง	1 ห้อง	1 ห้อง
แบบที่ 4	1,500,000-1,800,000	150-180	3 ห้อง	3 ห้อง	3 ห้อง	1 ห้อง	1 ห้อง	1 ห้อง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

ตารางที่ 1.1 แสดงราคา ขนาดและพื้นที่ใช้สอยของบ้านประหยัดพลังงานแต่ละแบบ

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

- ศึกษาข้อมูลด้านทฤษฎี จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย บ้านประหยัดพลังงานและการตลาด
- ข้อมูลปฐมภูมิได้จากการใช้แบบสอบถามกับผู้ติดต่อซื้อแบบบ้านประหยัดพลังงานจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ระหว่างเดือน กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ.2543 โดยใช้ข้อมูลทฤษฎีในการออกแบบสอบถาม และแจกแบบสอบถามทางไปรษณีย์ แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม spss
- นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสรุปและเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางด้านการตลาดของที่อยู่อาศัยประเภทบ้านประหยัดพลังงาน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ กระบวนการตัดสินใจ ความพึงพอใจและพฤติกรรมของผู้สนใจสร้างบ้านประหยัดพลังงาน
2. ผลที่ได้จากการศึกษานำไปเป็นข้อมูลทางการตลาดเพื่อเป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์ทางการตลาดและการส่งเสริมการตลาด
3. ผลที่ได้จากการศึกษาเป็นข้อมูลนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาที่อยู่อาศัยประเภทบ้านประหยัดพลังงานต่อไป